

Fa gairebé un any que els morellans, distribuïts per carrers –perquè cada tram per on passa el Retaule fa un disseny propi, i secret–, passen les nits tallant papers de seda, arissant-los al palmell de la mà i treballant els murals que muntaran aquest 17 d'agost. D'aquesta feina en diuen “anar a les flors” perquè fa més d'un segle la decoració del Sexenni es devia fer amb flor natural. Ho celebraran per 53a vegada: la tradició començà el 1679, per a complir la promesa, feta el 1673, d'agrair cada sis anys a la Mare de Déu de Vallivana que els deslliurara de la maligna pesta que castigava la ciutat –jurament només trencat per la coincidència amb dos conflictes bèl·lics.

La conseqüència de la fidelitat ha estat que el Sexenni conserve, com poques festes tradicionals, característiques arcaiques que el converteixen en un viatge en el temps: la festa és organitzada per gremis (llauradors, industrials, professionals, comerciants, etcètera), cadascun dels quals és responsable d'una dansa, i, paral·lelament, pels veïns dels carrers implicats, que s'encarreguen de muntar l'escenari propici. Aquesta estructura organitzativa ha afavorit que se salven danses tradicionals que en uns altres llocs han desaparegut i que la festa haja sumat els ingredients dels espectacles religiosos i civils de l'època en què es va establir com a festa, de manera que és prenyada de detalls de les processons barroques –la més famosa de les quals era el Corpus de València–, però també enginys medievals. És el cas de la taronja del carrer de la Font, que està elevada i, el primer diumenge del Sexenni (dia 19), al pas de la processó general, s'obre perquè isca de dins un xiquet vestit de sant Miquel que recita una poesia. És el mateix enginy que protagonitza el Misteri d'Elx, cada 15 d'agost: la magrana de la qual baixarà l'àngel de l'Anunciació –i aquesta és una festa d'origen medieval, que se celebra des del segle XIII o XIV.

Més festius i originals són els Volantins, un altre element del carrer de la Font, que consisteix en tres ninots dansaires col·locats en un pal mòbil que travessa el carrer de banda a banda uns quants metres per damunt. O la taula parada cap per avall, amb paella inclosa, que penja, també elevada, a la plaça de Tarrascons.



Els Torneros és una dansa d'origen medieval que apadrina l'Ajuntament de Morella.

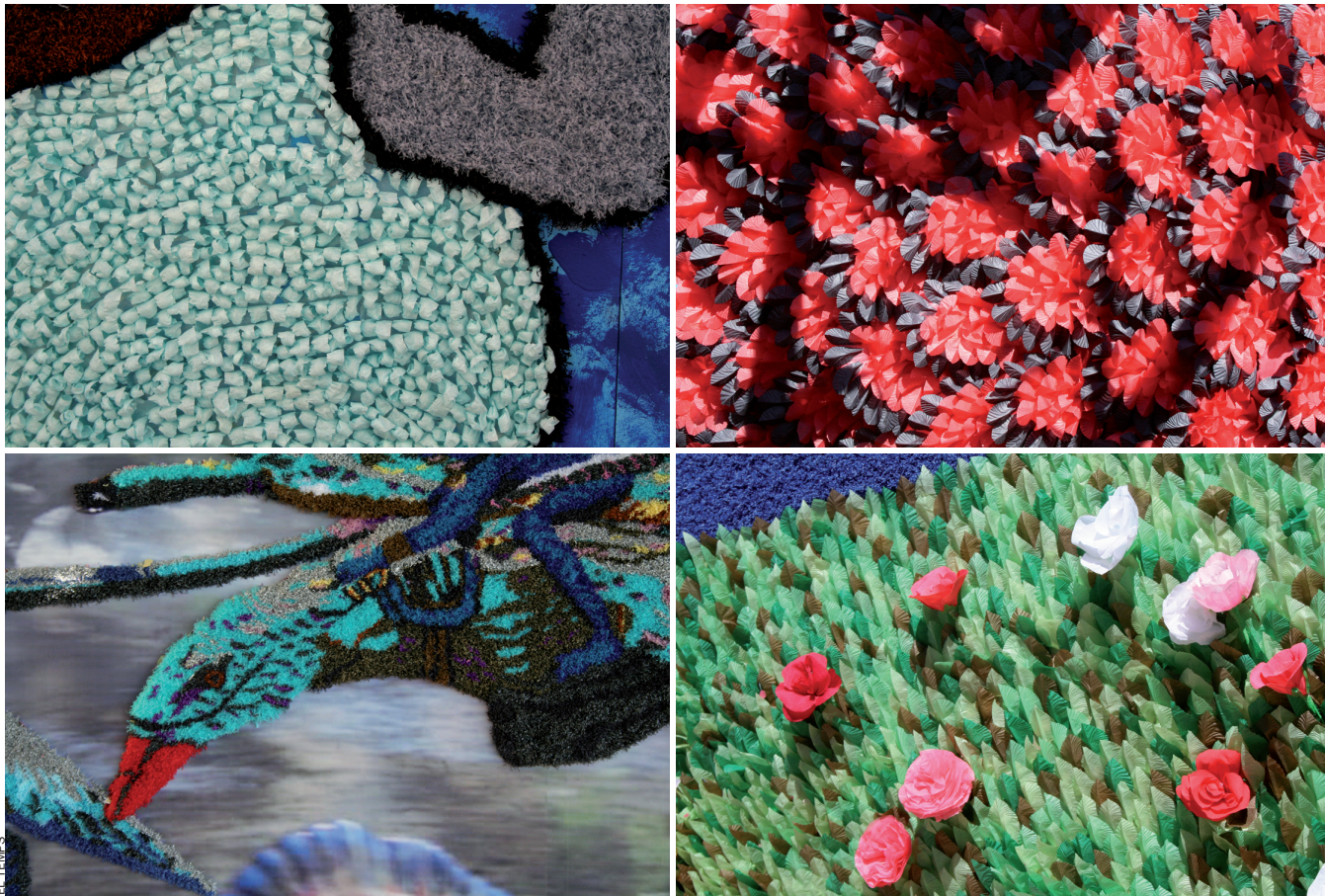
AJUNTAMENT DE MORELLA

Pedra, paper i tisora

L'emmurallada vila de Morella celebra el LIII Sexenni del 16 al 28 d'agost, una festa que carrega amb la tradició de més de tres segles d'història: els murals de paper arrissat que engalanen els carrers i el Retaule, un cercavila de danses populars, quadres bíblics i enginys propis dels espectacles del barroc, en són els trets definitoris.

Flors i tisores. La decoració dels carrers, per molt que ja no siguen flors sinó papers, intenta igualment imitar formes vegetals. La majoria dels mu-

rals són fets amb el paper arrissat, és a dir, paper de seda tallat per un extrem que es plega, s'arriba i es desplega per a fer l'efecte de petits pistils. La



EL TEMPS

L'artesanía de les flors de paper ha desenvolupat tres tècniques principals per a evocar motius vegetals: el caragolet, dominant a la foto de dalt a l'esquerra; l'arriçat (a l'esquerra, a sota) i la fulleta (les dues imatges de la dreta).

producció d'aquest element decoratiu va avançar molt quan un ferrer morellà va equipar una màquina de cosir amb unes tisores, de manera que el tall pot ser regular, constant i ràpid. Les morellanes, però, també han desenvolupat sistemes per a plegar el paper de seda de manera que imite els nervis d'una fulla –en diuen *fulleta*–, o perquè evocque les fulles tancades d'un cabdell –art que anomenen *caragolet*.

Amb aquests elements, cada carrer vesteix els seus murals, que poden tenir motius naturals o artístics –des de selves o jardins idíl·lics fins a obres gràfiques de Picasso o Keith Haring, per a esmentar motius emprats en sexennis anteriors. L'ajuntament calcula que el paper utilitzat en aquest Sexenni faria una tirallonga de 3.000 quilòmetres de llarg.

Un darrer element completa l'escenografia sexennal estàtica: els Conventets. Situat als carrers de la Confraria i de la Mare de Déu de Vallivana, són petites estructures de fusta i paper arriçat que allotgen xiquetes i xiquets

vestits de monges i capellans que canten una salmòdia en llatí, l'Ave Maris Stella, per una mòdica quantitat: “Si no hi ha *perretes*, no hi ha cançonetes”, canten entre actes.

El retaule. Cada matí, durant el Sexenni, el Retaule recorre els carrers de Morella encapçalat pel gremi que aquell dia organitza la festa i la seua dansa. Aquest costum ha permès de mantenir el ball de Gitanetes, que era comú en moltes poblacions dels Països Catalans –i que encara es conserva en alguns–, a més d'alguns altres de més singulars com els dels Teixidors –que ballen al voltant d'una vara mentre trenen les cintes al compàs de la dolçaina i el tabal–, o la dansa d'Arts i Oficis, on cada dansaire evoca un ofici –fuster, ferrer, sabater, sastre, cadirer, impressor i obrer– i el representa al final de cada ball.

La dansa més singular –i potser per això és considerada la dansa de la ciutat i obre el retaule el dia que la festa pertoca a l'Ajuntament– és la dels

Torneros, d'origen medieval segons els estudiosos: evoca, segons ells, els torneigs medievals, però els dansadors disposen només d'una inofensiva vara que fan voltar per mans, peus i coll abans de fer un salt acrobàtic en rotació sobre l'eix de la seua cama esquerra. Tots salten llevat de l'Àngel, que encapçala la desfilada i lluu, ell sí, una espasa.

La resta del retaule evoca més una processó religiosa del Barroc, un Corpus, perquè és format per quadres bíblics: la Reina Esther i les heroïnes bíbliques o el Carro Triomfant, una enorme carrossa decorada pel pintor Joan Francesc Cruella (nascut a Morella el 1804) i carregada de nens i arrossegada –simbòlicament– per dos menuts vestits d'àngels.

L'Ajuntament de Morella cerca, amb aquesta edició, la declaració del Sexenni com a Festa d'Interès Turístic Internacional i espera, al llarg de dotze dies, uns 200.000 visitants.

À. M.